

Grundnotat til Folketingets Europaudvalg og Udvalget for Videnskab og Teknologi

Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget Digitaliseringsdividenden som kilde til sociale goder og økonomisk vækst

KOM (2009) 586

Resumé

Overgangen fra analog til digital teknik i tv-stationernes jordsendenet i Europa vil frigøre værdifulde radiofrekvenser, som følge af digitalteknikkens bedre frekvenseffektivitet. Disse frekvenser benævnes "den digitale dividende" og kan benyttes til andre formål end tv, herunder avancerede kommunikationstjenester. Europa-Kommissionen påpeger i meddelelsen, at en optimeret udnyttelse af den digitale dividende på europæisk plan giver mulighed for væsentlige socioøkonomiske gevinster blandt andet ved mere bredbånd i yderområderne og en større udbredelse af nye avancerede kommunikationstjenester.

Kommissionen foreslår i meddelelsen en fælles tilgang til en koordineret anvendelse af den digitale dividende for at sikre et maksimalt udbytte heraf. Dette kan bidrage væsentligt til Lissabon-målene om bedre konkurrence og økonomisk vækst samt dække vigtige sociale, kulturelle og økonomiske behov for europæiske borgere.

Af umiddelbare presserende tiltag foreslår Kommissionen:

- 1) Fuldstændig afvikling af jordbaseret analogt fjernsyn overalt i Europa inden 1. januar 2012.*
- 2) Fælles harmoniserede tekniske anvendelsesvilkår for frekvensbåndet 790-862 MHz for at modvirke en fragmentering af det indre marked.*

Herudover foreslår Kommissionen en række strategiske tiltag, der kræver politisk stillingtagen.

Meddelelsen forventes sat på dagsordenen for rådsmødet (transport, telekommunikation og energi) den 18. december 2009 med henblik på vedtagelse af råds-konklusioner.

1. Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2009) 586 den 3. november 2009 fremsendt meddelelse om udmøntningen af den digitale dividende til velfærd og økonomisk vækst.

Meddelelsen er fremsendt til Rådet i dansk sprogversion den 3. november 2009.

Meddelelsen bygger videre på konklusioner vedtaget på rådsmødet (transport, telekommunikation og energi) den 1. december 2005, hvor Kommissionen opfordrede medlemsstaterne til at gennemføre overgangen til jordbaseret digitalt tv in-

13. november 2009

IT- og Telestyrelsen

Holsteinsgade 63

2100 København Ø

Telefon 3545 0000

Telefax 3545 0010

E-post itst@itst.dk

Netsted www.itst.dk

den 2012. Dette skete for Danmarks vedkommende den 31. oktober 2009. Frem til 2012 sendes de danske public service-kanaler i de to kompressionsformater MPEG2 og MPEG4, hvorefter sendingen i MPEG2 ophører.

I Danmark er der truffet politisk beslutning om, at 800 MHz-frekvensbåndet (MUX7) i fremtiden skal anvendes til andre formål end tv, herunder særligt mobilt bredbånd.

Meddelelsen ligger desuden i forlængelse af Kommissionens tidligere meddelelse om den digitale dividende¹, der angav behovet for en fælles koordineret strategi på området de efterfølgende rådskonklusioner fra rådsmøde den 12. juni 2008 samt Europa Parlamentets beslutning af 24. september 2008.

2. Formål og indhold

Overgangen fra analog til digital teknik i tv-stationernes jordsendenet i Europa vil frigøre værdifulde radiofrekvenser, som følge af digitalteknikkens bedre frekvenseffektivitet. Disse frekvenser benævnes ”den digitale dividende”, og kan benyttes til andre formål end tv, herunder avancerede kommunikationstjenester.

IT- og Telestyrelsen

Side 2/6

I forbindelse med frigørelsen af den digitale dividende vil Kommissionen sikre, at der sker en passende grad af koordinering inden for EU med henblik på at høste det fulde sociale og økonomiske udbytte af, at disse frekvenser bliver ledige. Det er derfor vigtigt, at man i EU når til enighed om en fælles køreplan, der koordinerer de hensigtsmæssige tiltag og samtidig tager højde for, at medlemsstaterne bevæger sig frem i forskellige tempi på grund af forskellige nationale omstændigheder.

Kommissionen anfører i meddelelsen, at den digitale dividende repræsenterer en enestående chance for at imødekomme den stigende efterspørgsel efter radiofrekvenser til nye trådløse digitale tjenester, og ikke mindst at benytte dem til at skaffe landdistrikterne trådløst bredbånd for at slå bro over den digitale kløft². Herudover er der mulighed for at stimulere et hurtigere optag af nye trådløse tjenester som følger med næste generation af mobilt bredbånd.

Realiseringen af den digitale dividende giver også nye muligheder for at afhjælpe den økonomiske krise igennem udviklingen af innovative teknologier og tjenester, der er afgørende forudsætninger for yderligere effektivitetsgevinster og omkostningsbesparelser i samfundsøkonomien som helhed. Meddelelsen skal endvidere ses i sammenhæng med Kommissionens målsætninger om at udvikle en bredbåndsbaseret højhastighedsinfrastruktur, hvilket er afgørende for overgangen til en videnintensiv, kulstoffattig digital økonomi.

De forslag, der opstilles i Kommissionens meddelelse er blandt andet udarbejdet på baggrund af bidrag fra relevante interessenter og en større økonomisk analyse af mulige samfundsøkonomiske gevinster. Dette arbejde er efterfølgende blevet fulgt op af en offentlig høring om de forslag, der indgår meddelelsen.

¹ KOM(2007) 700 - Meddelelse fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget - At drage fuld nytte af digitaliseringsdividenden i Europa: en fælles strategi for anvendelsen af det frekvensområde, der frigives ved overgangen til digitalt tv

² Forskellen i mulighederne for adgangen til digitale kommunikationstjenester mellem land og by.

I meddelelsen sonderer Kommissionen mellem tiltag, der haster, og som allerede har en bred tilslutning fra Europa-Parlamentet og Rådet samt tiltag, som kræver videre diskussion og opnåelse af enighed med Europa-Parlamentet og Rådet.

Kommissionen foreslår to tiltag af mere hastende karakter:

- 1) *Fuldstændig afvikling af analogt fjernsyn i hele EU senest i 2012.*
Den strategiske beslutning er allerede blevet truffet, men den fuldstændige gennemførelse af udfasning af analog tv-sending er ikke umiddelbart forestående. Kommissionen foreslår, at frekvenserne frigøres så hurtigt som muligt med henblik på at bidrage til afhjælpning af den økonomiske situation i EU. Kommissionen ser gerne, at alle medlemsstater forpligter sig til fuldstændigt at afvikle analog tv-sending inden 1. januar 2012.

- 2) *Fælles harmoniserede tekniske anvendelsesvilkår for frekvensbåndet 790-862 MHz.*

Hvis den fremtidige anvendelse af den digitale dividende til elektroniske kommunikationstjenester ikke sker efter en samordnet fremgangsmåde, er der risiko for en fragmentering af det indre marked.

Kommissionen foreslår derfor at gennemføre teknisk harmoniserede anvendelsesvilkår for frekvensbåndet 790-862 MHz. Beslutningen skal ikke tvinge medlemsstaterne til at åbne op for anvendelsen af frekvensbåndet til andre formål end tv, men hvis en medlemsstat beslutter sig herfor, vil det skulle ske i overensstemmelse med de fælles tekniske vilkår. Medlemsstaterne bør således afstå fra enhver handling, der ville hindre gennemførelsen af den tekniske harmoniseringsforanstaltning, der er under planlægning på EU-niveau.

Kommissionen anfører, at der inden fastlæggelse af de tekniske vilkår bør tages højde for passende foranstaltninger, der kan forebygge forstyrrelser af eksisterende tjenester og driften af udstyr.

Kommissionen fremfører, at der ud over de mere tekniske tiltag, skal foretages politiske beslutninger om mere strategiske tiltag. Disse tiltag bør indgå i de kommende flerårige frekvenspolitiske rammeprogrammer:

- 1) *Fastlæggelse af et fælles EU-standpunkt med henblik på en mere effektiv grænseoverskridende samordning med tredjelande.*
Det er af afgørende betydning for anvendelsen af den digitale dividende, hvorledes nabolande til EU anvender de samme frekvenser. Dette skyldes risiko for grænseoverskridende interferens. Forhandlingerne på den verdensomspændende radiokommunikationskonference (WRC) i 2012 vil være af afgørende betydning for de fremtidige strategiske frekvenspolitiske tiltag, der skal tages i tredjelande. Kommissionen foreslår derfor, at der vedtages et fælles EU-standpunkt om nøgleaspekter af den digitale dividende forud for WRC-forhandlingerne.

IT- og Telestyrelsen

Side 3/6

2) *Åbning af frekvensbåndet 790-862 MHz for elektroniske kommunikationstjenester i hele EU.*

For at opnå det fulde udbytte af EU-harmoniseringen, vil Kommissionen eventuelt foreslå, at alle medlemsstater skal ophøre med at anvende frekvensbåndet 790-862 MHz til højeffektsendere på tv-området og gennemføre EU's tekniske harmonisering, inden en vis dato, som skal vedtages på EU-niveau. Dette vil endvidere sikre bedre nabolandskoordinering imellem medlemsstater.

3) *Minimumskrav til frekvenseffektivitet ved fremtidig anvendelse af den digitale dividende frekvenser*

Da frekvenserne i den digitale dividende udgør en værdifuld og knap ressource bør der stilles fælles minimumskrav til anvendelsen for at sikre en effektiv brug af den digitale dividende.

Udover de tiltag der har mere hastende og strategisk karakter, peger Kommissionen på flere fremadrettede initiativer, der yderligere kan forøge størrelsen og anvendeligheden af den digitale dividende. Denne potentielle ekstra kapacitet vil gøre det muligt i EU at være forberedt til fremtidige udfordringer i forhold til uforudset efterspørgsel på frekvenser og nye uforudsete anvendelser.

IT- og Telestyrelsen

Side 4/6

Kommissionen udpeger i meddelelsen de mest lovende initiativer som:

- Fremme af samarbejdet mellem medlemsstater om fælles planer for udrulning af fremtidige radio- og tv-net.
- Krav om, at alle tv-modtagere solgt i EU efter en nærmere fastsat dato kan anvende de nyere kompressionsstandarder H264/MPEG4.
- Minimumsnormer for digitale tv-modtageres evne til at kunne modstå forstyrrelser.
- Overvejelse om udbygning af Single Frequency Networks (SFN-net)
- Støtte til forskning af mere frekvenssmidige mobilkommunikationssystemer.
- Sikre den fremtidige anvendelse for trådløse mikrofoner eller tilsvarende udstyr ved at udpege harmoniserede frekvenser til brug herfor.
- Vedtagelse af et fælles standpunkt til den potentielle brug af "mellemløst" (hvilket vil sige ledige frekvensmuligheder i tv-båndene, som ikke kan anvendes til tv-formål) for kognitivt radioudstyr på baggrund af fælles tekniske betingelser.

Det videre forløb omkring indarbejdelse af Kommissionens forslag til tiltag i frekvensprogrammerne forventes at ske i løbet af 2010, men afhænger af Europa-Parlamentets og Rådets responsum.

Kommissionen vil i mellemtiden hurtigst muligt anmode Frekvensudvalget om en udtalelse efter forvaltningsproceduren om forslaget til en teknisk harmonisering af frekvensbåndet 790-862 MHz med henblik på elektroniske kommunikationstjenester.

3. Europa-Parlamentets udtalelser

Der foreligger ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet.

4. Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen.

5. Gældende dansk ret

Bekendtgørelse nr. 680 af 23. juni 2004 af lov om radiofrekvenser, der afløses af en ny lov om radiofrekvenser, som er vedtaget af Folketinget og træder i kraft den 1. januar 2009, bekendtgørelse nr. 664 af 10. juli 2003 af lov om standarder for transmission af tv-signaler m.v. samt bekendtgørelse nr. 827 af 26. august 2009 af lov om radio- og fjernsynsvirksomhed.

6. Konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv konsekvenser for dansk lovgivning.

Meddelelsen har ikke i sig selv statsfinansielle konsekvenser eller konsekvenser for EU's budget. De foreslåede tiltag vurderes dog af Kommissionen at kunne bringe betydelige afledte samfundsøkonomiske gevinster i EU på op til 50 milliarder euro over en årrække på 15 år, hvis tilgangen til udnyttelse af den digitale dividende bliver koordineret og gennemført inden 2015.

Meddelelsen har ikke i sig selv administrative konsekvenser for det offentlige eller for erhvervslivet.

Meddelelsen skønnes i sig selv ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

7. Høring

Meddelelsen har endnu ikke været sendt i høring i EU-specialudvalget for it og telekommunikation.

8. Generelle forventninger til andres landes holdninger

Det forventes, at et flertal af medlemsstaterne vil udtrykke støtte til Kommissionens meddelelse. I lighed med Danmark er flere medlemsstater allerede overgået til jordbaseret digitalt tv og har truffet den principielle beslutning om, at frekvenserne i båndet 790-862 MHz skal anvendes til andre formål, herunder mobilt bredbånd.

Enkelte medlemsstater har dog fastsat en slukningsdato efter 2012, hvilket kan vise sig problematisk i forhold til gennemførelse af Kommissionens første tiltag om analogt sluk inden 2012.

9. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter generelt Kommissionens hensigt om at optimere udnyttelsen af den digitale dividende, herunder mulighederne for at en del af den digitale dividende også kan anvendes til forskellige trådløse og mobile formål.

IT- og Telestyrelsen

Side 5/6

Regeringen støtter, at Kommissionen fastlægger de harmoniserede tekniske anvendelsesvilkår for anvendelsen af 790-862 MHz, såfremt frekvenserne skal anvendes til udbud af elektroniske kommunikationstjenester.

Fra regeringens side anses det for særligt væsentligt, at der på europæisk niveau identificeres harmoniserede frekvenser til trådløse mikrofoner til erstatning for de frekvenser, der i dag anvendes inden for frekvensbåndet 790-862 MHz.

Der bør fra dansk side lægges vægt på, at der på EU-niveau arbejdes for en løsning på eventuelle problemer i forhold til forstyrrelser af andre tjenester, herunder særligt kabel-tv i forbindelse med den fremtidige anvendelse til den digitale dividende.

Regeringen anser det for væsentligt, at Kommissionen hurtigst muligt iværksætter initiativer, der kan forbedre digitale tv-modtageres evne til at modstå forstyrrelser gennem mandater til de europæiske standardiseringsorganisationer.

Endelig anser regeringen det for vigtigt, at der på EU-niveau arbejdes for at understøtte initiativer, der stimulerer og fremmer anvendelsen af fortsat forbedrede standarder. I sammenhæng med det foreslåede krav om, at alle tv-modtagere solgt i EU efter en bestemt dato kan anvende de nyere kompressionsstandarder H264/MPEG4, bør Kommissionen derfor overveje at foreslå krav om, at alle tv-modtagere skal understøtte DVB-T2 efter en bestemt dato.

IT- og Telestyrelsen

Side 6/6

10. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.